

Prædiken af Morten Munch

3 s e trin / 21. juni 2015

Tekst: Luk 15,1-10

GLÆDEN ER EN ALVORLIG SAG

Den romerske filosof Seneca har en gang sagt, at ”sand glæde er en alvorlig sag”.

Glæde er mere end sjov og underholdning. Glæde handler også om livets dybder. Glæde og alvor udelukker ikke hinanden, men hører sammen.

Den sande glæde findes der, hvor vi er inde og rører ved liv og død, det største og dybeste, det farligste og det bedste. Når livet har været helt på højkant, måske vi selv eller en nær bekendt har været døden nær og fået en ny chance, så opstår en ny og stærkere glæde over livet.

I de to små historier om fåret og mønten hører vi om glæden over genforeningen med det mistede. Glædens styrke står i relation til den alvor, som adskikkelsen har medført.

Et får og en mønt betyder måske ikke alverden, men der bygges frem mod et klimaks i den tredje historie, som vi ikke har med i dag (men som følger umiddelbart efter hos Lukas): Beretningen om den fortabte søn – det bortkomne menneske.

Fra dagligdagen kender vi gensynsglæden på mange forskellige planer. Det kan være et par nøgler eller et dankort, der dukker op efter et par minutters mere og mere febrilsk søgen, efterfulgt af et lettelsens suk. Eller en elsket familiehund dukker pludselig op på verandaen efter et par dage ude i den store farlige verden.

Den mistede drakme i den ene historie, har sikkert haft en særlig betydning for kvinden. Hvis hun hørte til de fattige, kunne det være en vigtig del af hendes opsparing. Eller mønten kunne indgå i en brudegave og have symbolsk betydning svarende til en vielsesring.

Vi kender ikke baggrunden, men glæden er betydelig nok til, at den skal deles med naboerne.

Glæde er en alvorlig sag. Vi taler her om den glæde, der har sin baggrund i, at noget vigtigt og værdifuldt er på spil – selve livet.

Vores liv har betydning

Vores liv betyder noget. Livet er ingen selvfølge. Vi kan let komme til at tvivle på vores eget livs betydning. Vi kan opleve, at andre tager for os for givet, og vi kan tage andre for givet. Vi kan selv spilde dele af vort liv væk.

Og hvor er der blevet spildt meget menneskeliv i meningsløse krige. De stærke har ofte ofret de svage på fremdriftens og selvberigelsens alter - en modsigelse af det enkelte menneskelivs betydning i det store magtspil.

Den jublende glæde i dagens tekst over et enkelt reddet menneskeliv gælder ikke bare de stærke og i samfundets øjne betydningsfulde; historierne er fortalt til forsvar for toldere og syndere – dem der ikke regnedes for noget.

Den enkelte, den ene, hver eneste en har betydning for Gud og må have betydning for os.

Det giver livet alvor, og det giver livet glæde.

Ordet 'evangelium' betyder 'et glædeligt budskab'. Det er en glæde over at være elsket af Gud, at være genstand for hans opsøgende kærlighed i Jesus Kristus.

Profeten Esajas siger et sted: "I skal øse vand med glæde af frelsens kilder" (Es 12,3). Hvis man er faret vild i en ørken og har opgivet alt håb, men i sidste øjeblik når frem til en kilde med drikbart vand, vil de fleste nok råbe og skribe af glæde. Det er at øse vand med glæde af de kilder, der betyder nyt liv.

Tabt og fundet

Temaet med at være tabt og fundet er universelt. Vi kan komme bort fra os selv, være en skygge af os selv (som man siger), gå ved siden af os selv som tilskuere til vort eget liv.

Vi kan komme bort fra det, som vi inderst inde ved er sandt og godt og ægte. Vi kan fare vild i livets labyrint. Vi kan blændes af karriere, magt, rigdom. Vi kan vikles ind i vort eget sinds snedige påhit og løgne.

Vi kan også komme bort fra fællesskabet med andre mennesker, som Palle alene i verden. Vi kan langsomt isolere og forskanse os bag en forestilling om, at ingen forstår os. Selv omgivet af mennesker kan vi føle os alene, fordi vi ikke tør åbne os og ikke vil risikere noget.

Vi kan også komme bort fra Gud, fra selve livets udgangspunktet. I fremmedgørelen fra Gud ligger også fremmedgørelen fra os selv og fra andre mennesker indkapslet. Det er det, grundfortællingen om mennesket i paradiset's have handler om.

Hvor er du, menneske

Fra samme øjeblik hvor fællesskabet er brudt, råber Gud i haven: Hvor er du, menneske?

Det skal ikke forstås sådan, at Gud ikke kan finde mennesket. Gud spørger efter os for at vække en selverkendelse hos os af, hvor vi er henne – i vores eksistens – i forholdet til kærlighed og sandhed – i forholdet til Gud.

Kun via sand selverkendelse kan vi også erkende Gud. Kun ved at 'gå i sig selv' (som det hedder om den fortabte søn), kan mennesket lade sig finde af Gud.

Det er en kristen tanke, at Kristus taler til os ad en indre og en ydre kanal. Den indre kanal er samvittigheden. Den ydre kanal er naturen eller skabelsen. Men kanalerne er ikke så transperente, så gennemsigtige og umiddelbare, som de var før skabelsens fremmedgørelse fra Gud.

Der er også en tilsløring, en forvirring, en løgn. Derfor kommer Kristus som gudsordet, der er blevet menneske for at gennembryde tilsløringen og afstanden.

Han er som hyrden, der opsøger det bortkomne får. Jesus siger et sted: Jeg er den gode hyrde; den gode hyrde sætter sit liv til for fårene (Joh 10).

Og han er som kvinden, der ikke holder op med at lede, til det mistede er fundet.

Det er den samme røst, der lyder til os i samvittigheden, i naturen, i Kristus – og som spørger: Hvor er du, menneske?

At forenes med Gud

I alle religioner findes bevidstheden om afstanden mellem menneskenes verden og det guddommelige univers. Fælles er ønsket om at opnå forening med Gud.

Det kristne svar er, at Gud er kommet til os og har forenet sig med os ved at blive menneske. I Kristus er menneskeligt og guddommeligt fuldkomment forenet. Det er ikke en forening, vi kan eller skal arbejde os frem til gennem forædling af sind og handlinger. Foreningen er allerede sket og bliver vores ved troen; som en gave af Guds frie barmhjertighed.

Derfor er troen frihedens sted. Frihed fra at skulle fortjene sig til Guds og menneskers accept; frihed fra at forstille sig og gøre sig til; frihed til at være ærlig om de indre skygger i sindet.

Der bliver glæde i himlen over én synder, der omvender sig – sådan lyder det i slutningen af hver af de to historier, om fåret og mønten.

Det er et gammelt sprog, vi let kan misforstå. Men hvad det betyder det egentlig? At modtage syndernes forladelse – i kristen forstand – er at vide sig accepteret, skønt man ikke selv kan forene sig med det guddommelige, ikke selv kan forædle sig frem til en sådan enhed og fuldkommenhed.

At modtage syndernes forladelse er at være i Guds fulde accept på grund af den enhed med Gud, vi får givet i Kristus Jesus som sand Gud og sandt menneske. I ham er Guds kærlighedsfylde udgydt over os.

Det er en erfaring af at træde i forhold til livets dybdedimensionen, tilværelsens grund, Gud selv – og dermed træde ind i et nyt forhold til sig selv og til andre.

I denne skænkede frihed i troens forening med Gud kan menneskets sande forædling finde sted - som en frugt af mødet med Guds kærlighed.

Guds kærlighed er opsøgende og forvandlende. Helligånden er kommet til verden for at drage mennesket til Gud og forme det efter Guds billede (så vi finder hjem til os selv og til Gud).

At finde hjem og blive fundet handler ikke kun om en ny indsigt eller erkendelse, et nyt syn på livet – det handler om en relation, om genforening med Gud og glæden heri.

Amen